

ECOLOGISCH ONDERZOEK
EN ADVIES

Vleermuisonderzoek

Platanenweg 2a, Bennekom

In het kader van de Wet natuurbescherming

Auteur: [REDACTED]

Datum oplevering: 8 september 2023

EONW-rapport: EONW.RA2301.01

In opdracht van: Gemeente Ede

Citeren als:

[REDACTED], 2023. Vleermuisonderzoek Platanenweg 2a, Bennekom. In het kader van de Wet natuurbescherming. Rapport EONW.RA2301.01. EONW | Ecologisch Onderzoek en Advies.

© EONW | Ecologisch Onderzoek en Advies 2023

Inhoud

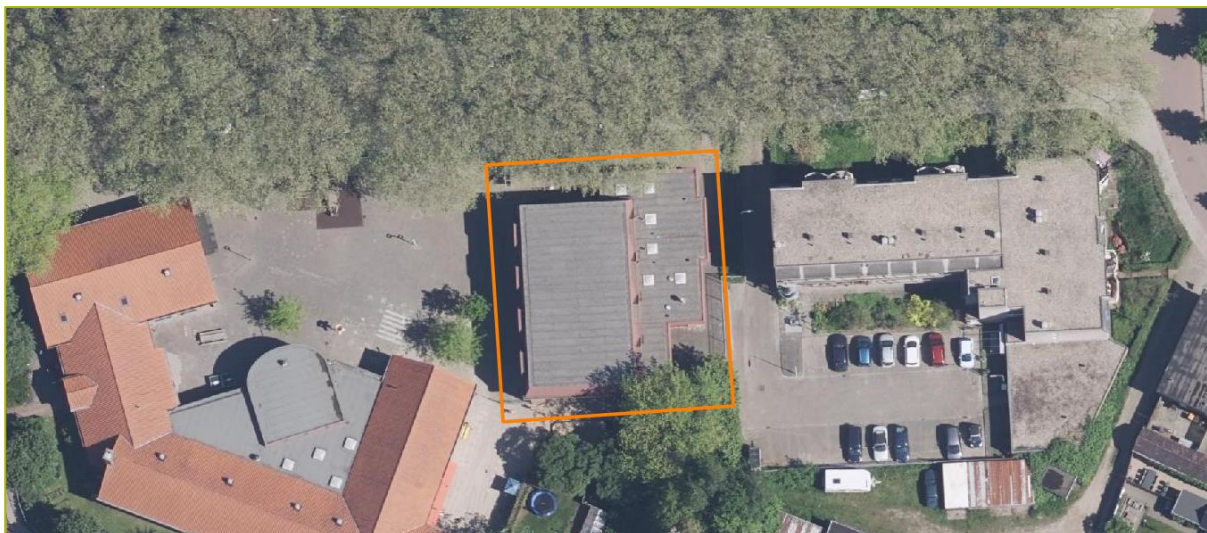
1	Aanleiding	3
2	Plangebied	3
3	Onderzoeksinspanning	3
3.1	Te verwachten vleermuissoorten en -functies.....	3
3.2	Data en weersomstandigheden	4
3.3	Onderzoeksinspanning	4
3.4	Materiaal	4
4	Resultaten.....	5
4.1	Kraamperiode (2 juni en 23 juni).....	5
4.2	Paarperiode (18 augustus en 7/8 september)	5
4.3	Aanwezige functies	6
4.3.1	Foerageergebied en vliegroute.....	6
4.3.2	Verblijfplaatsen	6
5	Ingreep.....	6
6	Effectenanalyse	6
6.1	Foerageergebied en vliegroute	6
6.2	Voortplantingsplaatsen of rustplaatsen.....	6
7	Toetsing Wet natuurbescherming.....	7
7.1	Toetsingskader bescherming vleermuizen.....	7
7.2	Toetsing effecten op vleermuizen.....	8
8	Conclusie en aanbevelingen	8
8.1	Conclusies.....	8
8.2	Aanbevelingen.....	8
8.3	Samenvatting	9
9	Bronnen	9
	Bijlage 1: Waarnemingskaarten	10
	Bijlage 2: Functiekaart	12

1 Aanleiding

De gemeente Ede is voornemens om de gymzaal aan de Platanenweg 2a te Bennekom te renoveren en te verduurzamen. Uit de door Econsultancy uitgevoerde quickscan blijkt dat de aanwezigheid van dwergvleermuizen (*Pipistrellus sp.*) in de spouwmuren zonder nader onderzoek niet op voorhand is uit te sluiten. Voor grotere soorten zoals laatvlieger (*Eptesicus serotinus*) zijn de openingen in het gebouw te klein (Econsultancy, 2021).

2 Plangebied

Het plangebied betreft de gymzaal gelegen aan de Platanenweg 2a te Bennekom (gemeente Ede) in de provincie Gelderland (Afbeelding 1). Voor een beschrijving van het plangebied wordt verwezen naar Econsultancy (2021).

Afbeelding 1. Ligging van het plangebied met de begrenzing in oranje weergegeven. © Ondergrond Publieke Dienstverlening op de Kaart Lokaal 2023.

3 Onderzoeksinspanning

3.1 Te verwachten vleermuissoorten en -functies

De vleermuisfuncties die volgens Econsultancy mogelijk aanwezig kunnen zijn, betreffen: zomer-, kraam- en paarverblijfplaatsen van dwergvleermuizen. EONW onderschrijft dit, met de opmerking dat dergelijke verblijfplaatsen ook kunnen fungeren als kleine winterverblijfplaatsen. Econsultancy doet geen expliciete uitspraak over de mogelijke aan- of afwezigheid van een massawinterverblijfplaats, maar EONW is van

mening dat deze gezien de beperkte massa van de gymzaal niet worden verwacht. Gezien de aard van de ingreep en de kenmerken van het plangebied komt Econsultancy tot de conclusie dat de aanwezigheid van essentiële foerageergebieden en/of vliegroutes niet aan de orde zijn.

3.2 Data en weersomstandigheden

Het plangebied is in 2023 op vleermuizen onderzocht in de ochtend van 2 juni, de ochtend van 23 juni, de nacht van 18 augustus en de avond van 7 op 8 september. Alle bezoeken zijn uitgevoerd door M.W. van den Hoorn. In Tabel 1 zijn de weersomstandigheden tijdens en de tijdstippen van de veldbezoeken weergegeven.

Tabel 1: De tijdstippen en weersomstandigheden per bezoek.

Datum	Aanvang	Einde	Neerslag	Bewolking	Temperatuur	Windkracht
02-06-2023	03:23	05:23	geen	bewolkt	12-11 °C	1-3 Bft
23-06-2023	03:18	05:18	geen	onbewolkt	16 °C	1 Bft
18-08-2023	00:30	02:30	geen	bewolkt	17 °C	1-2 Bft
07/08-09-2023	23:20	01:20	geen	onbewolkt	20 °C	1 Bft

Tijdens de bezoeken voor vleermuizen voldeed het weer aan de eisen die het Vleermuisprotocol daaraan stelt.

3.3 Onderzoeksinspanning

Het voorliggende onderzoek was gericht op het aantonen dan wel uitsluiten van de aanwezigheid van zomer-, paar-, en kraamverblijfplaatsen van gewone dwergvleermuis (*Pipistrellus pipistrellus*), ruige dwergvleermuis (*Pipistrellus nathusii*) en kleine dwergvleermuis (*Pipistrellus pygmaeus*). Hiervoor zijn twee veldbezoeken in de ochtend uitgevoerd in de kraamperiode (15 mei – 15 juli) en twee onderzoeken in paarperiode (15 augustus – 1 oktober). Omdat massawinterverblijfplaatsen niet worden verwacht is hier geen apart onderzoek naar uitgevoerd. De aanwezigheid van kleine winterverblijfplaatsen is ingeschat aan de hand van de aanwezigheid van andere verblijfplaatsen. De optimale tijd van minimaal 20 dagen tussen de beide bezoeken in de kraamperiode en minimaal 20 dagen tussen de beide bezoeken in de paarperiode is in acht genomen. Vanwege de lage potenties en de overzichtelijkheid van het plangebied zijn alle bezoeken met één persoon uitgevoerd. Omdat het Vleermuisprotocol 2021 voorschrijft dat voor het uitsluiten van paarverblijfplaatsen van de ruige dwergvleermuis er minimaal één bezoek rond middernacht moet worden uitgevoerd, is in de paarperiode een bezoek gebracht van 23:20 – 01:20 uur.

3.4 Materiaal

Er is gebruikt gemaakt van een Petterson D240X heterodyne batdetector met time expansion aangevuld met een Ediol opnameapparaat. Tevens is er, met name voor het achterhalen van paarverblijfplaatsen, aanvullend gebruik gemaakt van een Pulsar Helion XQ28F warmtebeeldcamera.

4 Resultaten

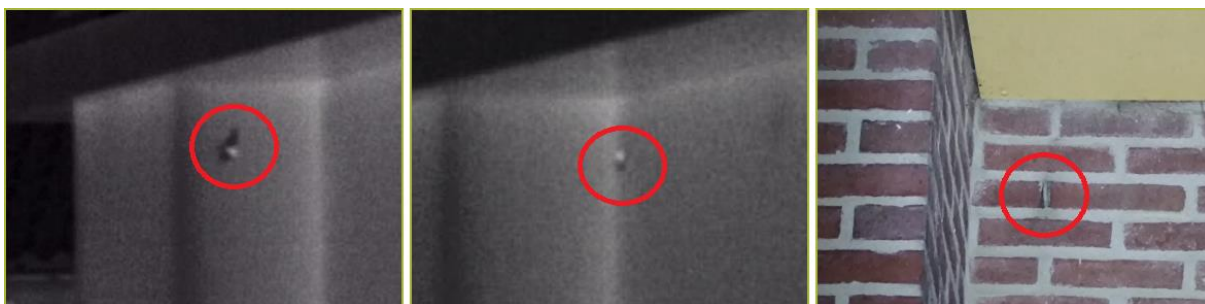
Waarnemingskaarten zijn opgenomen in Bijlage 1. De symbolen geven waarnemingen weer, geen individuele vleermuizen. Een functiekaart is opgenomen in Bijlage 2.

4.1 Kraamperiode (2 juni en 23 juni)

In de kraamperiode zijn er nauwelijks vleermuizen waargenomen. In de ochtend van 23 juni is er gedurende het eerste uur van het veldbezoek zelfs helemaal niets waargenomen. Pas tegen zonsopgang zijn op 23 juni de eerste waarnemingen gedaan. Tijdens beide bezoeken zijn er alleen enkele, zeer kort foeragerende en/of overvliegende gewone dwergvleermuizen waargenomen. Geen van de dieren had enige aandacht voor het gebouw in plangebied en ook in het groen rond het plangebied werd niet noemenswaardig gefoerageerd. Andere soorten dan de gewone dwergvleermuis zijn niet waargenomen.

4.2 Paarperiode (18 augustus en 7/8 september)

In de paarperiode zijn er meer waarnemingen van vleermuizen gedaan dan in de kraamperiode. Eenmaal betrof het een kort foeragerende of overvliegende laatvlieger. Alle andere waarnemingen betroffen gewone dwergvleermuizen. Tijdens beide onderzoeken is er geregeld een baltsend mannetje waargenomen, maar een binding met de gymzaal kon niet worden ontdekt. De waarnemingen betroffen op beide onderzoeksmomenten een hoog overvliegend dier dat ten zuiden van het plangebied van oost naar west vloog. Op 18 augustus is ook tweemaal een waarnemingen gedaan van een dier dat langs de bomen aan de noordzijde van het plangebied van het westen naar het oosten vloog.

Afbeelding 2. Zwermend (links) en aantikkende (midden) gewone dwergvleermuis nabij open stootvoeg (rechts) op 18 augustus rond 1:30 uur.

Wel is op 18 augustus rond 1:30 uur met de warmtebeeldcamera nabij een open stootvoeg een zwermend en de muur aantikkend dier waargenomen (Afbeelding 2). Nadat het zwermen was opgehouden is de open stootvoeg met een zaklamp beschenen er is een weggkruipend dier waargenomen. Deze waarneming wordt geïnterpreteerd als zwerm- en inspectiegedrag van een kleine winterverblijfplaats.

4.3 Aanwezige functies

4.3.1 Foerageergebied en vliegroute

Deze functies zijn, gezien de voorziene werkzaamheden die alleen renovatie en verduurzaming inhouden en bij aanwezigheid dus niet zouden worden aangetast, niet protocollair onderzocht. Op basis van de verrichte waarnemingen wordt (onder voorbehoud) geconcludeerd dat het groen rond het plangebied niet fungeert als essentieel foerageergebied of essentiële vliegroute. Hiermee wordt de conclusie van Econsultancy onderschreven.

4.3.2 Verblijfplaatsen

Op basis van het nachtelijk zwerm- en inspectiegedrag wordt er geconcludeerd dat in het plangebied één kleine winterverblijfplaats van een gewone dwergvleermuis aanwezig is.

5 Ingreep

De gymzaal wordt gerenoveerd en verduurzaamd.

6 Effectenanalyse

6.1 Foerageergebied en vliegroute

De voorziene werkzaamheden hebben geen effect op een eventueel aanwezige essentiële vliegroute en/of foerageergebied. Er zijn vooralsnog geen aanwijzingen gevonden dat deze zich in het plangebied bevinden.

6.2 Voortplantingsplaatsen of rustplaatsen

In het plangebied is een kleine winterverblijfplaats van de gewone dwergvleermuis aangetroffen. Een eventuele na-isolatie van de spouwmuur kan tot gevolg hebben dat deze verblijfplaats verdwijnt. Werkzaamheden in de winter kunnen leiden tot het verstoren van een of enkele overwinterende vleermuizen.

7 Toetsing Wet natuurbescherming

In dit hoofdstuk worden regels en verbodsbepalingen vereenvoudigd weergegeven. Ook wordt niet alles uitputtend behandeld. Voor de exacte formulering van de regels en verbodsbepalingen wordt verwezen naar de formele wetteksten.

7.1 Toetsingskader bescherming vleermuizen

De soortbescherming van de Wet natuurbescherming kent drie beschermingsregimes namelijk:

- beschermingsregime soorten Vogelrichtlijn;
- beschermingsregime soorten Habitatrichtlijn;
- beschermingsregime andere soorten.

Vleermuizen vallen onder het beschermingsregime van de Habitatrichtlijn en kent ten aanzien van dieren de volgende verbodsbepalingen (artikel 3.5):

1. het is verboden in het wild levende dieren van soorten, genoemd in bijlage IV, onderdeel a, bij de Habitatrichtlijn, bijlage II bij het Verdrag van Bern of bijlage I bij het Verdrag van Bonn, met uitzondering van de soorten, bedoeld in artikel 1 van de Vogelrichtlijn, in hun natuurlijk verspreidingsgebied opzettelijk te doden of te vangen;
2. het is verboden dieren als bedoeld in het eerste lid opzettelijk te verstoren;
3. het is verboden eieren van dieren als bedoeld in het eerste lid in de natuur opzettelijk te vernielen of te rapen;
4. et is verboden de voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren als bedoeld in het eerste lid te beschadigen of te vernielen.

Een ontheffing of een vrijstelling wordt uitsluitend verleend, indien is voldaan aan elk van de volgende voorwaarden (artikel 3.8 lid 5):

- er bestaat geen andere bevredigende oplossing;
- zij is nodig:
 1. in het belang van de bescherming van de wilde flora of fauna, of in het belang van de instandhouding van de natuurlijke habitats;
 2. ter voorkoming van ernstige schade aan met name de gewassen, veehouderijen, bossen, visgronden, wateren of andere vormen van eigendom;
 3. in het belang van de volksgezondheid, de openbare veiligheid of andere dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard en met inbegrip van voor het milieu wezenlijke gunstige effecten;

4. voor onderzoek en onderwijs, repopulatie of herintroductie van deze soorten, of voor de daartoe benodigde kweek, met inbegrip van de kunstmatige vermeerdering van planten, of
 5. om het onder strikt gecontroleerde omstandigheden mogelijk te maken op selectieve wijze en binnen bepaalde grenzen een beperkt, bij de ontheffing of vrijstelling vastgesteld aantal van bepaalde dieren van de aangewezen soort te vangen of onder zich te hebben, onderscheidenlijk een beperkt bij de ontheffing of vrijstelling vastgesteld aantal van bepaalde planten van de aangewezen soort te plukken of onder zich te hebben;
- er wordt geen afbreuk gedaan aan het streven de populaties van de betrokken soort in hun natuurlijke verspreidingsgebied in een gunstige staat van instandhouding te laten voortbestaan.

7.2 Toetsing effecten op vleermuizen

Werkzaamheden kunnen leiden tot het verlies van een rustplaats van vleermuizen Dit is een overtreding van artikel 3.5 4^e lid van de Wet natuurbescherming. Door tijdens de werkzaamheden zorgvuldig te werken kan het doden van dieren, en daarmee een overtreding van artikel 3.5 1^e lid van de Wet natuurbescherming worden voorkomen. Ook bestaat de kans dat vleermuizen worden verstoord. Dit is een overtreding van artikel 3.5 2e lid van de Wet natuurbescherming.

8 Conclusie en aanbevelingen

8.1 Conclusies

Uit het onderzoek volgen de onderstaande conclusies:

- het plangebied maakt deel uit van het leefgebied van gewone dwergvleermuis en laatvlieger;
- in het plangebied is één kleine winterverblijfplaats van de gewone dwergvleermuis aanwezig;
- in het plangebied zijn geen kraam- zomer- of paarverblijfplaatsen van vleermuizen aanwezig;
- de verduurzaming en renovatie van de gymzaal kan leiden tot het verlies van een kleine winterverblijfplaats van gewone dwergvleermuis en het verstoren van dieren.
- de voorziene werkzaamheden kunnen leiden tot een overtreding van de Wet natuurbescherming en zijn daarmee ontheffingsplichtig.

8.2 Aanbevelingen

De verwachting is dat gebouwgebonden soorten zoals diverse vleermuissoorten en huismus (*Passer domesticus*) door de ophanden zijnde energietransitie sterk onder druk komen te staan. Daarom wordt dringend geadviseerd om, naast een eventuele compensatieverplichting van uit de Wet

natuurbescherming, met de renovatie voorzieningen voor deze soorten op te nemen. Hierbij kan worden gedacht aan ingemetselde nestkasten of vleermuisverblijven.

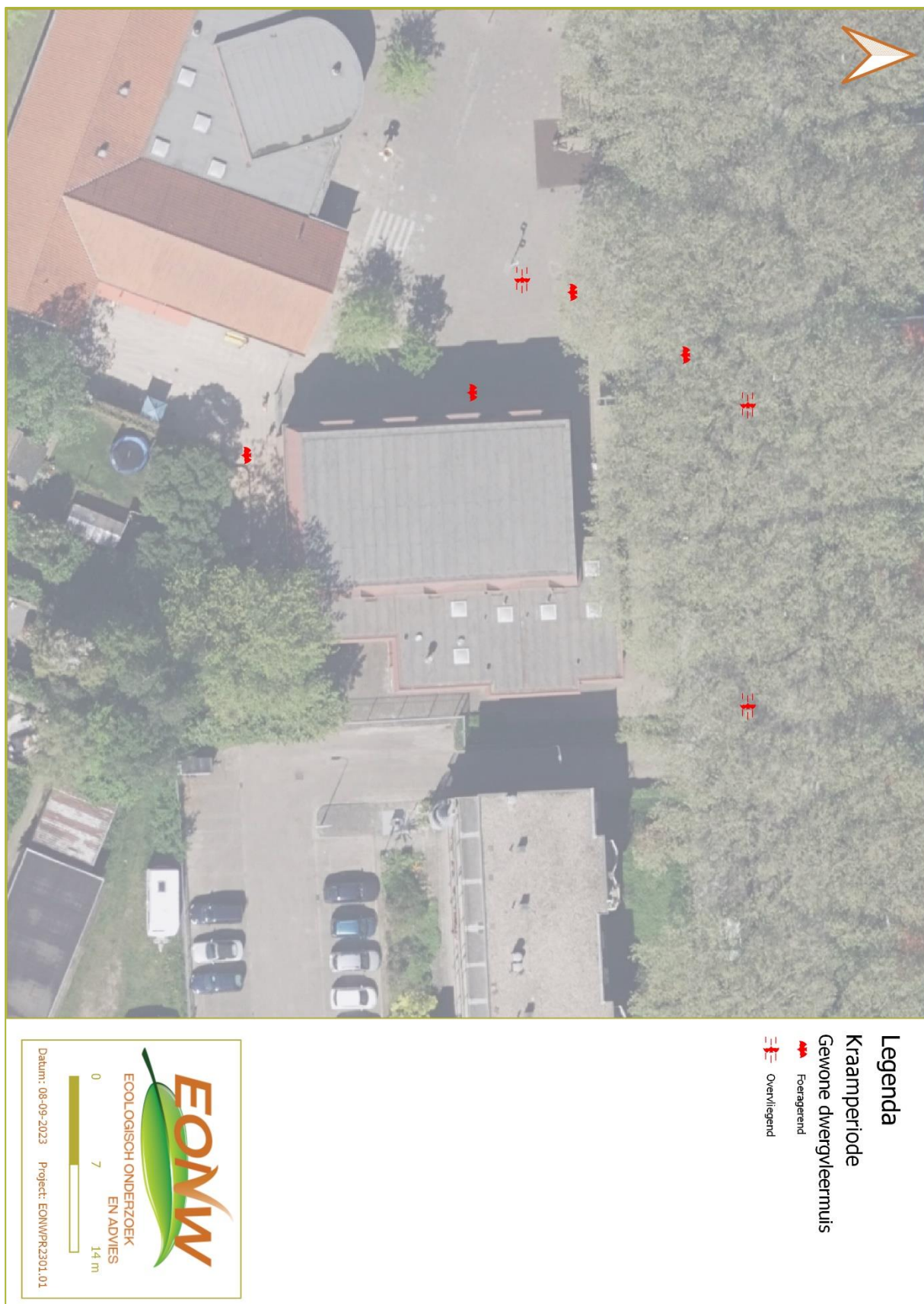
8.3 Samenvatting

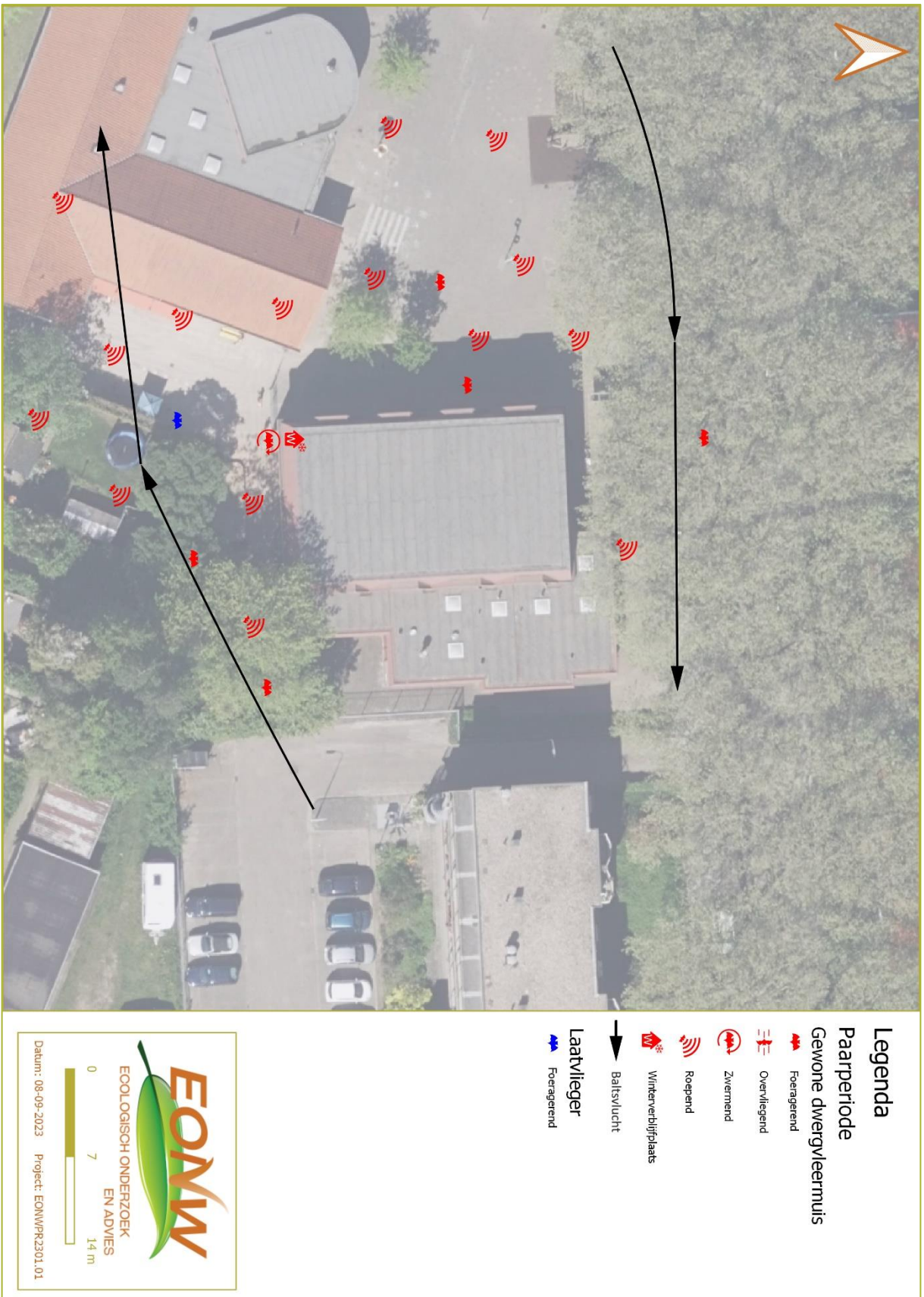
In het plangebied is een kleine winterverblijfplaats van de gewone dwergvleermuis aangetroffen. De voorziene werkzaamheden kunnen leiden tot een overtreding van de Wet natuurbescherming en zijn diensgevolge ontheffingsplichtig.

9 Bronnen

Econsultancy 2021. Quicksan Wet natuurbescherming. Platanenweg 2a te Bennekom. Rapportnummer 14950.001. Versienummer D1.

Bijlage 1: Waarnemingskaarten

Bijlage 2: Functiekaart

